

*Изучаването на
майчин език не е
привилегия, а основно
човешко право*

тност и противодействие на проявите на расизъм в училище. Това обучение трябва да обхваща учители, родители и ученици.

4. Осигуряване на възможности за изучаване на ромски език в училище.

Изучаването на майчин език не е привилегия, а основно човешко право. Това право за ромските деца обаче е ограничено поради липсата на квалифицирани учители, които да бъдат както изпълнители, така и двигатели на този процес. Подготовката на такива учители трябва да става в университетите, където да се въведе втора специалност „Ромски език и култура“.

5. Подготовка на кадри с университетско образование.

Сегрегацията на ромските деца в квартални училища в миналото днес е довела до липсата на добре подготвени кадри с университетско образование. Ромите с висше или полувисше образование са твърде малко, за да успеят повсеместно да посредничат между своята култура и тази на мнозинството. Това налага държавата да намери възможности повече талантиливи младежи и девойки от ромски произход да бъдат подпомогнати за участие в подготвителни курсове за кандидатстудентски изпити, чрез стипендии по време на следване, чрез финансиране на допълнителни занимания за наваксване на пропуски и т.н. Така ще се формира нова интелигенция с изградено ромско самосъзнание и с добри знания върху културата на мнозинството, която да поеме своя дял от отговорности през трудния преход за държавата и ромската общност в нея.

6. Програми за ограмотяване и квалификация на възрастни роми.

Бързо нарастващият брой на неграмотните възрастни и необходимостта от тяхната квалификация и преквалификация налага да не се подценява и този приоритет.

От времето на нейното приемане през април 1999 г. досега Рамковата програма остана основно на хартия. В нито едно от нейните цитирани по-горе направления не бяха взети предвидените мерки. Нито Министерски съвет (който потвърди ангажиментите на правителството за изпълнение на Рамковата програма в своята програма „Хората са богатството на България“ (МС, 2001)), нито Министерството на образованието, нито Министерството на труда и социалната политика (което се занимава с ограмотяването и квалификацията на възрастни), нито общините досега отделиха в годишните си бюджети сериозни финансови средства за изпълнение на което и да е направление от образователната част на Рамковата програма. Националният съвет по етнически и демографски въпроси към Министерския съвет (НСЕДВ към МС), който трябва да координира усилията на централните и местните органи на изпълнителната власт, чрез проектите си по ФАР програмите на Европейския съюз (ФАР-1999, ФАР-2001, ФАР-2003) се зае да привлече финансови средства, предназначени за решаване на второстепенни образователни проблеми и некореспондиращи пряко с най-важния проблем – сегрегацията. Парите, които се изразходват по тези проекти, основно са предназначени за:

- » подготовка на помощници на учителя със средно образование;
- » написание на учебни помагала по ромска история и култура, каквито нестопанските организации отдавна създават;
- » квалификационни семинари на учители и техните помощници;